

Dubravko Habek

POVIJEST PRIMALJSTVA, PORODNIŠTVA I GINEKOLOGIJE BJELOVARSKOG KRAJA

Bjelovar 2008., 213 str.

Autor, ginekolog po struci i Bjelovarac po rođenju, pregledavajući matice rođenih, vjenčanih i umrlih te drugu dokumentaciju bjelovarske bolnice, uspio je rekonstruirati povijest primaljstva, porodništva i ginekologije bjelovarskog kraja od najstarijih registriranih podataka do 1960. godine. Matične knjige pružaju žalosne podatke o visokom pomoru novorođenčadi, ali i dojenčadi i male djece, kao i roditelja i babinjača. U najstarijima od njih spominju se prve priučene primalje, uglavnom kao osobe koje su u nuždi krstile novorođenčad kojima je prijetila ugroza neposredne smrti.

Bjelovar je osnovala carica Marija Terezija 1756. godine kao štabno mjesto Vojne krajine, u koje se naseljavaju časnici i vojni službenici sa svojim obiteljima, a to nužno povlači i naseljavanje obrtnika i trgovaca s njihovim obiteljima te u konačnici naseljavanje ostale logistike, napose zdravstvenog kadra – primalja, ranarnika, liječnika, ljekarnika i veterinaru, mahom stranog podrijetla. Autor je o svemu tome vodio računa pa je ova knjiga i povijest zdravstva u Bjelovaru i bjelovarskom kraju. Autor u njoj navodi neke do tada nepoznate podatke pronalazeći 1803. u matičnim knjigama ime Francisce Szimertin Ringelhorn koja se titulira kao *medicus doctoria et artis obstetriciae magistra*, a koja bi po toj tituli bila prva žena doktor medicine ne samo u Bjelovaru, već i na širem prostoru Austrijskog

Carstva. Također ćemo ovdje doznati da je prvi bjelovarski hospital, preteča današnje bolnice, djelovao još najmanje od 1782. čime se Bjelovar svrstava među naše najstarije kontinentalne gradove s tako razvijenom zdravstvenom službom. Prva prava bolnica otvorena je god. 1846. na sadašnjem mjestu i najstarija je bolnička građevina u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Kao i većina bolnica u kontinentalnoj Hrvatskoj Bjelovar nema samostalne ginekologije, jer se svi operativni zahvati obavljaju na kirurškim odijelima, dok je prvo rodilište god. 1931. Ustrojio kirurg dr. Nikola Karlić u svojem privatnom sanatoriju. Samostalni ginekološko-porođajni odjel osnovat će kirurg i ginekolog Joza Jagodić god. 1956.

Ova je knjiga nadrasla lokalne okvire jer u njoj autor povijesne činjenice o bjelovarskom primaljstvu i porodništvu stavlja u kontekst povijesnih i medicinskih zbivanja u ovom dijelu Europe, uvrstavajući i niz podataka važnih za sociodemografsku, ekonomsku i kulturnu povijest Bjelovara. Knjiga je tehnički lijepo opremljena i sadrži čak 158 slika, najvećima još neobjavljenih.

Prim. dr. Vladimir Dugački